

تأملاتی پیرامون آزادی بیان؛
حمایت از حق آزادی بیان
در رویه کمیسیون و دیوان اروپایی
حقوق بشر

دومینیکا بایچاوسکا - سینیارسکا

دیباچه تفصیلی، برگردان و پژوهش

دکتر مصطفی فضائی

دانشیار حقوق بین‌الملل دانشگاه قم

موسی گرمی

دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی دانشگاه قم

موسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی

تهران - ۱۳۹۹

فهرست تفصیلی

سخن ناشر

فهرست اختصاری

کوتاه‌نوشت‌ها

بخش یکم: تأملاتی پیرامون آزادی و آزادی بیان (دبیاچه تفصیلی برگردانندگان)

سرآغاز: در هوای آزادی، از برای آزادی

مبحث یکم: آزادی و مفهوم آن از نگاه ادیان و در فلسفه سیاسی

گفتار یکم: معنای لغوی و اصطلاحی آزادی

بند یکم: آزادی در لغت

بند دوم: آزادی در اصطلاح

گفتار دوم: آزادی در اسلام، مسیحیت و زرتشتی‌گری

بند یکم: آزادی در اسلام

بند دوم: آزادی در مسیحیت

بند سوم: آزادی در زرتشتی‌گری

گفتار سوم: آزادی در فلسفه سیاسی با نگاهی به دیدگاه آیزایا برلین

بند یکم: آزادی در فلسفه سیاسی

بند دوم: مفهوم و انواع آزادی از دیدگاه آیزایا برلین

الف) آزادی مثبت

ب) آزادی منفی

بند سوم: برآیند دیدگاه آیزایا برلین در باب آزادی در گفتمان حقوق بشر

مبحث دوم: حق آزادی بیان در اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای حقوق بشر

گفتار یکم: مفهوم آزادی بیان و جایگاه آن در میان حق‌های بشری

بند یکم: نگاهی کوتاه به مفهوم آزادی بیان

بند دوم: جایگاه حق آزادی بیان در میان حق‌های بشری

گفتار دوم: شناسایی و حمایت از آزادی بیان در اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای حقوق بشر

بند یکم: بازتاب حق بر آزادی بیان در اسناد بین‌المللی حقوق بشر

الف) منشور ملل متحد
ب) اعلامیه جهانی حقوق بشر
پ) میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
ت) کنوانسیون حقوق کودک
ث) کنوانسیون حمایت از حقوق کارگران مهاجر
بند دوم: بازتاب حق بر آزادی بیان در اسناد منطقه‌ای حقوق بشر
الف) کنوانسیون اروپایی حقوق بشر
ب) کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر
پ) منشور آفریقایی حقوق بشر و خلق‌ها
ت) اعلامیه اسلامی حقوق بشر

مبحث سوم: محدودیت‌های وارد بر آزادی بیان

گفتار یکم: امنیت ملی
گفتار دوم: نظم عمومی
گفتار سوم: امنیت عمومی
گفتار چهارم: اخلاق عمومی یا اخلاق حسنه
گفتار پنجم: حقوق و آزادی‌های دیگران

مبحث چهارم: انکار هولوکاست؛ جرم یا آزادی؟

گفتار یکم: چیستی و مراد از هولوکاست
گفتار دوم: جرم‌انگاری انکار هولوکاست و موازین حقوق بشری: سازگاری یا ناسازگاری؟
بند یکم: دلیل‌ها و توجیه‌های موافقان جرم‌انگاری هولوکاست
بند دوم: پاره‌ای انتقادات وارد بر جرم‌انگاری انکار هولوکاست

مبحث پنجم: پیشینه، ساختار و صلاحیت‌های دیوان اروپایی حقوق بشر

گفتار یکم: برپایی دیوان اروپایی حقوق بشر به‌مثابه نقبی بر قلعه حاکمیت
گفتار دوم: ساختار و قلمرو صلاحیتی دیوان اروپایی حقوق بشر
بند یکم: ساختار دیوان
بند دوم: قلمرو صلاحیتی دیوان
گفتار سوم: شرایط قضات دیوان و چگونگی بررسی قابلیت استماع و شرایط آن
بند یکم: شرایط قضات دیوان
بند دوم: چگونگی بررسی قابلیت استماع و شرایط آن
گفتار چهارم: آیین مربوط به طرح دعوی و رویه ابلاغ احکام در دیوان
بند یکم: طرح دعوی در دیوان
بند دوم: رویه ابلاغ و اجرای احکام دیوان

سرانجام: درباره بخش ترجمه و تحقیق و اهداف و انگیزه‌های انجام آن

بخش دوم: حمایت از آزادی بیان در رویه کمیسیون و دیوان اروپایی حقوق بشر (ترجمه و تحقیق)

درباره نگارنده

متن ماده ۱۰ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر

آزادی بیان

مقدمه

مبحث یکم: ملاحظات کلی راجع به ماده ۱۰ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر

گفتار یکم: آزادی داشتن نظر

گفتار دوم: آزادی انتشار اطلاعات و عقاید

گفتار چهارم: انواع بیان تحت حمایت

مبحث دوم: تکالیف ذیل ماده ۱۰

مبحث سوم: بیان خارج از دایره حمایت؛ سخنان تنفرآمیز و تحریک به خشونت

گفتار یکم: تحریک به خشونت

گفتار دوم: سخنان تنفرآمیز و نژادپرستی

گفتار سوم: انکار هولوکاست و اشاره به ایدئولوژی نازیسم

مبحث چهارم: نظام محدودیت‌ها در اعمال حق بر آزادی بیان؛ بند دوم ماده ۱۰

گفتار یکم: محدودیت‌های مجاز

گفتار دوم: سنجه سه‌بخشی

گفتار سوم: مداخله در اعمال حق آزادی بیان

گفتار چهارم: تجویز شده به وسیله قانون

گفتار پنجم: هدف مشروع

گفتار ششم: ضرورت در یک جامعه دموکراتیک

مبحث پنجم: محدودیت‌های معمول بر آزادی بیان به علت‌های «عمومی»

گفتار یکم: آزادی بیان و امنیت ملی

گفتار دوم: آزادی بیان و یکپارچگی سرزمینی

گفتار سوم: آزادی بیان و پیشگیری از بی‌نظمی یا جرم

گفتار چهارم: آزادی بیان و اخلاقیات

مبحث ششم: آزادی بیان و حیثیت

گفتار یکم: حیثیت شخصیت‌های عمومی

گفتار دوم: انتقاد از سیاستمداران
گفتار سوم: مقامات عالی‌رتبه و کارکنان دولتی
گفتار چهارم: انتقاد از مؤسسات بازرگانی
گفتار پنجم: حمایت از صغار
گفتار ششم: اقتدار و بی‌طرفی قوه قضائیه
گفتار هفتم: ماهیت بیان
گفتار هشتم: تفکیک میان وقایع و نظرات
گفتار نهم: حسن نیت و مساعی مقتضی
گفتار دهم: مجازات‌ها

مبحث هفتم: حقوق دیگران

مبحث هشتم: آزادی بیان و رسانه‌ها

گفتار یکم: آزادی مطبوعات
گفتار دوم: تعهدات ایجابی دولت و حمایت از روزنامه‌نگاران
گفتار سوم: آزادی پخش رادیویی و تلویزیونی
گفتار چهارم: وظایف و مسئولیت‌های روزنامه‌نگاران
گفتار پنجم: حمایت از منابع [اطلاعاتی] روزنامه‌نگاری
گفتار ششم: حمایت از افشاء‌گران

مبحث نهم: آزادی بیان و فناوری‌های نوین

گفتار یکم: پایش الکترونیک
گفتار دوم: ملاحظات کلی راجع به آزادی بیان و اینترنت
گفتار سوم: مسدودسازی دسترسی
گفتار چهارم: حق دسترسی به اینترنت
گفتار پنجم: بایگانی‌های اینترنتی
گفتار ششم: مسئولیت در قبال محتوای تولیدشده توسط کاربران
فهرست تفصیلی
منابع و مأخذ
منابع به کاررفته از سوی نویسنده
منابع به کاررفته از سوی مترجمان

Protecting the Right to Freedom of Expression in the Jurisprudence of European Commission and Court of Human Rights

Dominica Bychawska-Siniarska

**Prolegamenon, Translation
(from English into Farsi) and Research**

Dr. Mostafa Fazaeli

Associate Professor of International Law at University of Qom

Mousa Karami

Ph. D. Candidate in Public International Law at University of Qom

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study
Tehran - 2020